

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Ф І Н А Н С И

Методичні вказівки до виконання дипломних робіт
зі спеціальності **7.03050801 «Фінанси і кредит»**
для студентів усіх форм навчання

Обговорено і рекомендовано на
засіданні кафедри фінансів,
банківської справи та
страхування
протокол № 5 від
«26» жовтня 2015 р.

Чернігів ЧНТУ 2015

Фінанси. Методичні вказівки до виконання дипломних робіт зі спеціальності 7.03050801 «Фінанси і кредит» для студентів усіх форм навчання / Укл.: Ільчук В.П., Жарій Я.В., Гавриленко Н.І., Садчикова І.В. – Чернігів: ЧНТУ, 2015. – 49 с.

Укладачі: Ільчук Валерій Петрович, доктор економічних наук, професор
Жарій Ядвіга Вікентіївна, кандидат технічних наук, доцент
Гавриленко Неля Іванівна, кандидат технічних наук, доцент
Садчикова Ірина Володимирівна, кандидат економічних наук,
доцент

Відповідальний за випуск: Ільчук В.П., завідувач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування, доктор
економічних наук, професор

Рецензент: Дерій Ж.В., доктор економічних наук, професор, завідувач
кафедри теоретичної та прикладної економіки Чернігівського
національного технологічного університету

ЗМІСТ

Вступ	4
1 Навчально-методичні завдання дипломної роботи	4
2 Обов'язки студента-дипломника	6
3 Обов'язки керівника дипломної роботи	6
4 Визначення предмета та об'єкта дослідження	7
5 Загальні вимоги до дипломної роботи	8
6 Структура, обсяг та зміст дипломної роботи	9
7 Порядок виконання дипломної роботи	11
8 Оформлення пояснювальної записки дипломної роботи	13
9 Відгук керівника дипломної роботи	19
10 Рецензування дипломної роботи	20
11 Підготовка дипломної роботи до захисту	21
12 Порядок захисту дипломної роботи	22
13 Критерії оцінювання дипломної роботи	23
Рекомендована література	25
Додаток А – Зразок оформлення титульного аркуша дипломної роботи	32
Додаток Б – Форма завдання на дипломну роботу	33
Додаток В – Зразок оформлення реферату	34
Додаток Г – Зразки оформлення бібліографії	35
Додаток Д – Форма відгуку наукового керівника	36
Додаток Е – Направлення на рецензію	37
Додаток Ж – Зразок оформлення зовнішньої рецензії	38
Додаток И – Тематика дипломних робіт	39
Додаток К – Приклади складання змісту дипломної роботи	44
Приклад К.1 Інвестиційне проектування на підприємстві.	44
Приклад К.2 Інвестиційна стратегія підприємства на фондовому ринку	44
Приклад К.3 Стратегія управління фінансовими ресурсами комерційного банку	45
Приклад К.4 Оцінка якості кредитного портфеля та його впливу на стабільність комерційного банку	46
Приклад К.5 Державне казначейство та шляхи вдосконалення його фінансової роботи (на регіональному рівні)	47
Приклад К.6 Підвищення ефективності фінансової діяльності страхової компанії	47
Приклад К.7 Управління фінансовими ризиками суб'єктів господарювання	48
Додаток Л – Зразок оформлення змісту дипломної роботи	49

ВСТУП

Дипломне проектування завершує підготовку спеціаліста з вищою освітою, являючи собою кваліфікаційну роботу, у якій студент повинен засвідчити, що він оволодів необхідними теоретичними знаннями та навичками їх практичного застосування в конкретних умовах.

Дипломна робота – це самостійне наукове дослідження і важлива форма перевірки якості професійної підготовки спеціаліста фінансового профілю. Робота підводить підсумки набутих знань, умінь та навичок з основних дисциплін, передбачених навчальним планом. На підставі її захисту Державна експертна комісія вирішує питання про присвоєння студенту кваліфікації спеціаліста.

Дипломна робота повинна виконуватись на основі результатів дослідження однієї або кількох актуальних проблем та об'єктів і містити конкретні пропозиції. При розкритті теми роботи студент має показати знання законодавчої бази з досліджуваної тематики, вміння використовувати сучасну методологію і методику здійснення досліджень, навички оволодіння технологічними прийомами обґрунтування фінансових рішень із застосуванням економіко-математичних методів і обчислювальних засобів.

В ході виконання дипломної роботи перед студентом постає ряд питань методологічного, методичного та організаційного характеру. Метою даних методичних рекомендацій є надання допомоги студентам у вирішенні поставлених задач по змісту і порядку виконання дипломних робіт.

При розробці методичних вказівок використано досвід дипломного проектування провідних економічних університетів України, а також досвід кафедр фінансів, банківської справи та страхування ЧНТУ.

1 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ ЗАВДАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Дипломна робота (ДР) – підсумкова самостійна робота студента, яка націлена на вирішення конкретних питань щодо удосконалення фінансової діяльності підприємств і установ різної галузевої приналежності. Робота підтверджує ступінь опанування студентом дисциплін навчального плану, допомагає перевірити та оцінити його здібності до самостійної творчої роботи на виробництві.

Метою дипломної роботи є поглиблення, закріплення та систематизація знань, здобутих студентами у процесі теоретичної підготовки в межах університетської освіти, і здатність застосувати знання на практиці при вирішенні задач реального об'єкта господарювання.

Головними завданнями дипломної роботи є виявлення студентами знань, умінь і здібностей:

- якісно опрацьовувати та узагальнювати теоретичні матеріали, чітко формулювати цілі та предмет досліджень, логічно мислити і аргументувати власну точку зору щодо покращення діяльності фінансових служб та вдосконалення фінансових систем підприємств;

- досліджувати соціально-економічні, господарські, фінансові та інші яви-

ща і процеси, які впливають на фінансовий стан суб'єктів господарювання, обґрунтовувати актуальність і практичне значення досліджень;

- робити обґрунтований вибір методів і прийомів здійснення фінансово-економічного аналізу, узагальнювати його результати та виявляти негативні тенденції функціонування та розвитку об'єкта досліджень;

- розробляти заходи покращення фінансового стану суб'єктів господарювання, придатні для втілення в практичну діяльність об'єкта досліджень;

- системно та комплексно обґрунтовувати власні висновки і пропозиції по вдосконаленню фінансової діяльності об'єкта досліджень з урахуванням особливостей розвитку національної економіки.

Для розв'язання означених завдань при виконанні роботи студенту необхідно:

- обґрунтувати теоретичну актуальність і практичну значимість обраної теми дипломної роботи для конкретних умов функціонування об'єкта дослідження;

- розглянути теоретичні основи обраної теми та узагальнити вивчені наукові підходи до вирішення завдань практики господарювання;

- дати економічну характеристику об'єкта дослідження;

- проаналізувати особливості функціонування об'єкта дослідження, виявити проблеми та завдання, які потребують вирішення;

- обґрунтувати принципово нові чи застосувати існуючі рішення в області вирішення економічних проблем, які розв'язуються стосовно фінансової діяльності об'єкта дослідження;

- здійснити економічне обґрунтування запропонованих рішень;

- виконати розрахунки очікуваної економічної ефективності від упровадження запропонованих рішень у практику діяльності об'єкта дослідження;

- грамотно і логічно викласти результати самостійних досліджень по обраній темі, навести необхідні ілюстративні і пояснювальні матеріали.

Дипломне проектування повинно базуватися передусім на максимальному використанні вже діючих, перевірених практикою систем, їх кваліфікованому аналізу, оцінці умов їх використання, а також можливостей їх удосконалення. Повна самостійна розробка нових, особливо комплексних систем, може бути неможливою або непосильною студенту. Але майбутній фахівець повинен вивчити все нове і вдало відібрати те, що можливо використати в роботі, з урахуванням конкретних особливостей функціонування підприємства (установи).

Досвід показує, що найбільш підготовлені студенти здатні самостійно розробляти окремі підсистеми комплексної фінансової системи, особливо у тих випадках, коли тема дипломної роботи була вибрана ще на другому-третьому курсах навчання, і студент виконував індивідуальний план науково-дослідної роботи на протязі 2-3 років під керівництвом викладача (аспіранта, наукового працівника). Щоб реалізувати вимоги дипломної роботи, студент повинен мати навички фінансового аналізу і дослідження передового світового досвіду в цій сфері.

Необхідною умовою успішного виконання дипломної роботи є ґрунтовне оволодіння циклом нормативних професійно-орієнтованих дисциплін за фаховим спрямуванням в галузі економіки та матеріалом спецкурсів у сфері фінансів, набуття навичок самостійної науково-дослідної роботи в процесі підготовки реферативних доповідей, виконання курсових робіт, участі в роботі груп наукового студентського співтовариства.

Мова викладу дипломної роботи – державна; для іноземних студентів і студентів, що не вивчали українську мову в середній школі, може бути дозволено використання російської мови (за узгодженням із завідувачем кафедри).

2 ОBOB'ЯЗКИ СТУДЕНТА-ДИПЛОМНИКА

До проектування допускаються студенти, які виконали всі вимоги навчального плану і склали всі заліки та іспити.

Тема дипломної роботи (орієнтована тематика дипломних робіт наведена в Додатку И) обирається студентом за узгодженням з керівником дипломного проекту у відповідності з напрямками науково-дослідної роботи випускаючої кафедри та місцем його переддипломної практики. При цьому студент може запропонувати свою тему дипломної роботи, але при умові обґрунтування доцільності її розробки.

Тема дипломної роботи закріплюється за студентом на підставі його особистої заяви на ім'я завідувача кафедри. Остаточне закріплення за студентами обраних тем дипломних робіт здійснюється наказом ректора ЧНТУ за поданням деканату фінансово-економічного факультету.

Не пізніше початку переддипломної практики студент отримує від керівника завдання на підбір і опрацювання фактичних матеріалів, необхідних для виконання дипломної роботи.

Дипломна робота – це самостійна (індивідуальна) кваліфікаційна робота студента. Відповідальність за правильність прийнятих рішень, обґрунтувань, розрахунків та якість оформлення несе студент – автор роботи. Дипломник зобов'язаний готувати роботу з урахуванням перспектив розвитку підприємства, галузі на основі передових досягнень економічної науки і практики.

Студент-дипломник зобов'язаний відповідно до встановленого графіка звітувати перед керівником про виконання запланованих етапів дипломної роботи.

3 ОBOB'ЯЗКИ КЕРІВНИКА ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Згідно з наказом ректора за кожним студентом закріплюється науковий керівник дипломної роботи, який контролює виконання індивідуального плану, надає консультації з питань, що виникають, дає аргументовану оцінку дипломної роботи і складає подання на захист.

Керівник дипломної роботи призначається із числа досвідчених викладачів

кафедри. Керівник видає студенту індивідуальне завдання на переддипломну практику і дипломну роботу. Завдання на дипломне проектування передбачає обов'язкове висвітлення всіх питань, передбачених типовою формою завдання.

Керівник затверджує і контролює календарний (індивідуальний) план виконання дипломної роботи, консультує та організує роботу студента з усіх питань написання роботи, координує роботу з питань, які відносяться до компетенції залучених консультантів. Поставивши свій підпис на титульному аркуші дипломної роботи, керівник несе відповідальність за дотримання нормативних вимог, засвідчує достатню якість дипломної роботи.

Керівник готує відгук на дипломну роботу, в якому обов'язково висвітлює такі питання: доцільність (оптимальність) і обґрунтованість прийнятих студентом рішень; рівень фахової підготовки, ерудиції, творчого потенціалу дипломника; ступінь самостійності у вирішенні поставлених задач; дотримання графіка написання дипломної роботи; можливість допуску дипломної роботи до захисту.

4 ВИЗНАЧЕННЯ ПРЕДМЕТА ТА ОБ'ЄКТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Визначення предмета дослідження здійснюється виходячи з наукових інтересів студента, тематики наукових досліджень кафедри, замовлень підприємств тощо.

Можливі предмети досліджень:

- 1) Фінансова стратегія і політика підприємства (установи, організації);
- 2) Інвестиційна стратегія і політика підприємства (установи, організації);
- 3) Інноваційні проекти в різних галузях промисловості, транспорту, зв'язку, інформатики, охорони навколишнього середовища, в соціальній та інших сферах.
- 4) Окремі функції та напрями діяльності суб'єктів господарювання.
- 5) Система управління фінансовими ризиками суб'єктів господарювання.
- 6) Механізм антикризового управління підприємством.

Обираючи предмет дослідження, доцільно користуватися запропонованим переліком тем дослідження, проте він не є обов'язковим і може уточнюватись або доповнюватись за бажанням студента та його наукового керівника.

Об'єктами дипломної роботи студента-дипломника можуть бути:

- 1) Підприємства або фірми будь-яких організаційно-правових форм та розмірів чи їх структурні підрозділи будь-якої галузі народного господарства.
- 2) Науково-дослідні, проектно-конструкторсько-технологічні та інші науково-технічні організації та їх підрозділи.
- 3) Інвестиційні, страхові, посередницькі, фінансові, консалтингові компанії та фірми, а також біржі, фонди, комерційні банки та інші організації ринкової інфраструктури.

Даний перелік не обмежує перелік можливих об'єктів дипломної роботи спеціаліста. Важливо, щоб студент був обізнаний зі специфікою діяльності об'єкта досліджень, наприклад, при проходженні переддипломної практики.

5 ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Дипломна робота передбачає наявність наступних елементів наукового дослідження: практичної значимості запропонованих заходів; комплексного, системного підходу до рішення задач дослідження; теоретичного використання передової сучасної методології і наукових розробок; наявності елементів творчості.

Дипломна робота являє собою закінчене науково-практичне дослідження. Практичну значимість дипломної роботи треба висвітлити через обґрунтування реальності її результатів для потреб практики.

Завершеною вважається робота, яка виконана відповідно до наявних проблем об'єкта дослідження, на основі його реальних даних за ряд років (періодів часу), і результати якої після захисту цілком чи частково можуть бути впроваджені в практику діяльності об'єкта дослідження чи аналогічних об'єктів. Відповідність роботи вимогам практики господарювання підтверджується наявністю рецензії від представників керівництва підприємства чи установи, що обрані в якості об'єкта дослідження.

Системний підхід до розкриття теми роботи полягає в тому, що предмет дослідження розглядається в різних аспектах — з позицій теоретичної бази і практичних розробок, умов його реалізації на об'єкті дослідження, обґрунтування шляхів удосконалення, вивчення ступеня ефективності і т.д. В той же час, дипломна робота має бути цілісною, тобто логічно структурованою.

Застосування сучасної методології полягає в тому, що при огляді теоретичних джерел, здійсненні аналізу господарської діяльності об'єкта дослідження та при розробці напрямів поліпшення функціонування його фінансової системи студент має використовувати знання про новітні досягнення в економічній науці, тенденції змін у технології і організації виробництва, застосовувати методи економіко-математичного моделювання, у тому числі з використанням сучасних інформаційних технологій і т.д.

У процесі виконання робіт, поряд з теоретичними знаннями і практичними навичками за спеціальністю, студент має продемонструвати здібності до науково-дослідної роботи й уміння творчо мислити, здатність вирішувати науково-прикладні актуальні задачі. Дипломні роботи повинні містити, як правило, результати попередніх досліджень студента, здійснені в ході курсового проектування і виконання науково-дослідних робіт.

Єдність загальних вимог до робіт не виключає, а припускає широку ініціативу студентів у виконанні дипломних робіт. Оригінальність визначення і рішення поставлених задач дослідження — один з основних критеріїв оцінки якості робіт.

Після вибору теми дипломної роботи студент повинен опрацювати і систематизувати матеріали, одержані на місці переддипломної практики, провести їх аналіз, використовуючи при цьому фактичні матеріали із статистичних щорічників по народному господарству України, а також звітні бухгалтерські та статистичні дані по об'єкту дослідження. Для повноти розкриття теми пропонується використовувати в роботі матеріали виконаних на попередніх курсах курсових і розрахункових робіт з фінансових дисциплін.

6 СТРУКТУРА, ОБСЯГ ТА ЗМІСТ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Дипломна робота (ДР) як оригінальне теоретично-прикладне дослідження повинна мати певну логіку побудови, послідовність і завершеність.

Загальний обсяг дипломної роботи має бути в межах 110–130 сторінок машинописного тексту формату А4.

Рекомендована структура пояснювальної записки ДР умовно поділяється на вступну частину, основну частину та додатки.

Вступна частина ДР містить:

- титульний аркуш (оформляється за зразком, поданим в Додатку А);
- завдання на дипломну роботу (зразок наведено в Додатку Б);
- реферат (зразок оформлення в Додатку В);
- зміст;
- вступ.

Основна частина ДР містить:

- перший (теоретичний) розділ;
- другий (аналітичний) розділ;
- третій (проектний) розділ;
- висновки (заклучна частина);
- перелік посилань.

Зміст або план ДР може займати 1-1,5 сторінки. В ньому фіксуються назви всіх розділів і підрозділів (параграфів) із зазначенням початкових сторінок. План роботи має відображати суть проблеми, її складність та логіку дослідження. Назви розділів і підрозділів повинні бути стислими і зрозумілими, літературно грамотними, тісно пов'язаними з темою роботи, але не повторювати її.

У **вступі** (3-5 стор.) дається наукове обґрунтування актуальності і значення обраної теми; формулюються мета, завдання і об'єкт дослідження; наводиться перелік застосованих методів дослідження; повідомляється, чи пройшла робота якусь апробацію у замовника чи в іншій організації.

Перший розділ (35-40 стор.) структурно складається з 3-4 підрозділів. У ньому слід розкрити стан теоретичних напрацювань з обраної теми, проаналізувати різні аспекти та існуючі погляди (у тому числі власні), виявити невирішені проблеми, які потребують розв'язання в теоретичному, методичному та прикладному плані.

У даному розділі необхідно приділити увагу викладенню методик аналізу визначених проблем, які будуть використовуватись у наступних частинах роботи. Автор має продемонструвати свою обізнаність із сучасними методами аналізу і на основі їх критичного огляду обґрунтувати вибір найпридатнішого для обраного напрямку дослідження.

У **другому розділі** (35-40 стор.) студент повинен виконати ґрунтовний аналіз фактичного стану досліджуваної проблеми виключно на матеріалах конкретної організації. Цей розділ може включати 3–5 відносно самостійних підрозділів, що містять аналіз і оцінку конкретних сфер діяльності об'єкта дослідження.

В перших підрозділах має бути надана стисла фінансово-економічна характеристика об'єкта дослідження, умови господарювання, сучасні проблеми та перспективи розвитку, результати аналізу та оцінки систематизованих матеріалів щодо його діяльності та галузі, до якої він відноситься. Описувати історію виникнення організації недоцільно.

Друга частина розділу присвячується поглибленому аналізу досліджуваної проблеми. Проводиться аналіз ефективності управління виробництвом, фінансами та ризиками підприємства відповідно до теми дипломної роботи, класифікуються переваги та недоліки у фінансово-господарській діяльності підприємства, організації чи установи.

На основі обробки та узагальнення аналітичних матеріалів студент повинен виявити і відобразити у дипломній роботі сучасні тенденції та характер впливу зовнішніх та внутрішніх чинників на зміну режиму функціонування об'єкта дослідження. Досить важливим є те, щоб узагальнення теоретичних концепцій та висновки, що сформульовані на базі вивчення наукової літератури і викладені у першому розділі студентом, були підтверджені конкретним практичним матеріалом у другому розділі.

Розділ повинен бути максимально насиченим фактичною інформацією (таблиці, графіки, діаграми, схеми), що відображають відповідні результати діяльності організації за останніх 3–5 років. При проведенні аналізу для порівняння бажано вживати середньогалузеві та макроекономічні показники.

Слід чітко розмежувати джерела походження використаної при аналізі інформації: що запозичене з літератури, що одержано з документів організації, а які дані здобуті шляхом власних спостережень, експериментів та розрахунків.

Розділ завершується оцінкою одержаних результатів.

Третій розділ (15-20 стор.) має містити обґрунтовані пропозиції студента, спрямовані на досягнення мети, поставленої у вступі дипломної роботи. Структурно розділ вміщує 3-4 підрозділи.

Розробки та рекомендації мають базуватися на фактичних матеріалах об'єкта досліджень та на результатах аналізу, проведеного в другому розділі ДР. Студент повинен розкрити зміст запропонованих заходів, що спрямовані на підвищення ефективності функціонування об'єкта в цілому, обґрунтувати їх вплив на діяльність підприємства в аспекті теми, що досліджується.

Реальне практичне значення пропозицій та рекомендацій доцільно підтвердити шляхом здійснення необхідних техніко-економічних розрахунків з визначенням розміру очікуваного економічного ефекту, що буде отриманий внаслідок впровадження комплексу запропонованих заходів на практиці.

За результати розрахунків та зроблені на цій основі висновки відповідальність несе студент – автор дипломної роботи.

Однією з ознак високої якості дипломної роботи є застосування економіко-математичних методів і моделей та комп'ютерних засобів як під час аналізу, так і при обґрунтуванні запропонованих заходів.

Висновки – є завершальною частиною ДР. Цей розділ містить стислий виклад актуальності теми, зроблених оцінок та узагальнень під час аналізу, підсумки досліджень, що були проведені у дипломній роботі з акцентом на

рекомендаціях і пропозиціях, їх значущості та економічній ефективності для об'єкта досліджень. Ознайомлення з текстом висновків повинно сформувати у читача уявлення про ступінь реалізації автором дипломної роботи поставленої мети і завдань. Обсяг висновків – 5-7 сторінок.

Розділ *«Перелік посилань»* включає складений за чинними правилами перелік використаних літературних джерел (Додаток Г).

У *додатки* виносяться вся інформація допоміжного характеру, що представлена у текстовій, табличній, графічній формі або у вигляді форм первинної статистичної звітності і не увійшла до складу основної частини, акти про впровадження у виробництво, інші матеріали, які допомагають більш повно і докладно розкрити задум та шляхи реалізації роботи.

7 ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Виконання дипломної роботи потребує глибоких теоретичних знань, вміння використати їх стосовно предмета й об'єкта дослідження. При цьому отримані знання при вивченні дисциплін, що викладаються в університеті, не виключають самостійного їх поглиблення, особливо за тими напрямками, які відповідають обраній темі випускної роботи.

На початку виконання роботи необхідно ознайомитись зі змістом спеціальної літератури за обраною темою. Крім наведеного нижче переліку рекомендованої літератури, слід користуватися предметними каталогами бібліотек, бібліографічними збірниками за відповідними галузями знань, реферативними журналами, електронно-пошуковими системами.

При виконанні дипломної роботи обов'язковим є використання Конституції України, законів України та інших нормативно-правових актів. При цьому необхідно використовувати лише чинні нормативно-правові акти з останніми змінами та доповненнями до них. Посилання на застарілий нормативний матеріал може стати суттєвим недоліком дипломної роботи.

Фактичні матеріали за результатами діяльності підприємств, організацій чи установ, на базі яких виконується дипломна робота, збираються під час проходження практики. При обробці зібраного матеріалу особливу увагу рекомендується приділити наочності та змістовності таблиць, рисунків, схем, графіків.

Роботу над текстом доцільно розпочинати з першого розділу, в якому висвітлюються питання теоретичного характеру та дається опис методичної бази подальших досліджень. Автор повинен суворо слідкувати за тим, аби виклад тексту відповідав темі та плану роботи і не виходив за їх межі. При цьому матеріал слід викладати послідовно і логічно, не забуваючи зазначити використані інформаційні джерела.

Виклад аналітичної частини має базуватися на методичних матеріалах теоретичного розділу і на загальновідомих сучасних методах аналізу та не повинен зводитися до набору непов'язаних між собою окремих напрямків досліджень. Кожний напрям аналізу має бути підтвердженим підібраним і систематизованим фактичним і статистичним матеріалом. Усі використані в

роботі таблиці, схеми, графіки, діаграми повинні обов'язково мати відповідні коментарі та бути проаналізованими.

Основою для розробки проектного розділу є виявлені після проведення діагностики об'єкта дослідження проблеми, причини їх виникнення і чинники, що вплинули на певний стан об'єкта. Результатом цього розділу мають стати альтернативні пропозиції щодо усунення проблем з економічним обґрунтуванням найбільш доцільних способів їх вирішення в реальних умовах. При цьому обов'язковою вимогою до проектного розділу дипломної роботи є наявність власного бачення проблематики, самостійних висновків, нестандартних пропозицій та інноваційних ідей.

Оскільки регламентом передбачено подання робочого варіанту ДР науковому керівнику на перевірку частинами, роботу над кожним новим розділом слід розпочинати після того, як робочий варіант попереднього розділу завершено студентом повністю та подано для перевірки керівнику.

При виконанні ДР необхідно дотримуватись діючого регламенту випускаючої кафедри, відповідно до якого **студент зобов'язаний:**

- своєчасно узгодити тему дипломної роботи та отримати конкретні завдання від керівника роботи на підбір та опрацювання матеріалів, необхідних для роботи під час проходження переддипломної практики;
- на переддипломній практиці, крім виконання її програми, ознайомитися зі специфікою діяльності підприємства, практичною реалізацією питань організації та управління підприємством, з фінансово-економічними показниками та звітністю з метою підбору матеріалів відповідно до теми дипломної роботи;
- після подання та захисту звіту про переддипломну практику скласти та узгодити з керівником ДР календарний план-графік виконання дипломної роботи з урахуванням структури і трудомісткості розділів;
- регулярно, не менше одного разу на два тижні, інформувати керівника про стан виконання роботи відповідно до плану-графіка, надавати на його вимогу необхідні матеріали для перевірки;
- самостійно виконувати роботу, використовуючи передові методики наукових досліджень та сучасні комп'ютерні технології;
- відповідати за правильність прийнятих рішень, обґрунтувань, розрахунків, якість оформлення пояснювальної записки та графічного матеріалу, їх відповідність методичним рекомендаціям (вказівкам) з дипломного проектування випускаючої кафедри, існуючим нормативним документам та державним стандартам;
- дотримуватись календарного плану-графіка виконання дипломної роботи та подання матеріалів керівнику на перевірку;
- адекватно реагувати на зауваження і рекомендації керівника щодо змістовної частини роботи та вчасно виправляти недоліки в роботі;
- з повним дотриманням вимог щодо оформлення, роздрукувати чистовий варіант дипломної роботи, зшити її та поставити підпис на титульному аркуші;
- подати дипломну роботу науковому керівникові для оцінювання її якості та визначення можливості винесення на захист;
- своєчасно отримати відгук керівника і рецензію на дипломну роботу;

У разі недодержання студентом регламенту виконання ДР завідувач кафедри, за поданням наукового керівника дипломної роботи, має право звернутися до ректора з пропозицією відрахувати студента як такого, що не виконує навчальний план.

8 ОФОРМЛЕННЯ ПОЯСНЮВАЛЬНОЇ ЗАПИСКИ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Дипломна робота, як навчальний документ, оформляється у вигляді звіту у відповідності до вимог ДСТУ 3008-95. Дані рекомендації лише роз'яснюють положення стандарту стосовно оформлення дипломної роботи, остаточне рішення про відповідність правилам приймається на основі ДСТУ 3008-95.

1 Загальні положення

1.1 Дипломна робота має бути написана чітко, розбірливо, без помилок з одного боку білого паперу формату А4 (210x297 мм) пастою чорного кольору або надрукована за допомогою комп'ютерної техніки у форматі MS WORD.

1.2 Шрифт роботи: Times New Roman Cyr, кегель – 14.

1.3 Міжрядковий інтервал – 1,5; вирівнювання тексту по ширині.

1.4 Відступи аркушу: ліворуч – 30 мм, верхнє – 20 мм, праворуч – 15 мм, нижнє – 20 мм.

1.5 Абзацний відступ повинен бути однаковим впродовж усього тексту дипломної роботи і дорівнювати п'яти знакам (1,25);

1.6 Помилки, описки та графічні неточності допускається виправляти підчищенням або зафарбуванням відповідним до кольору аркуша коректором і нанесенням на тому ж місті чи між рядками вірного тексту або графіки машинописним способом чи від руки. На одну сторінку допускається не більше одного виправлення, на всю роботу – не більше десяти.

2 Структурні елементи

2.1 До структурних елементів відносять РЕФЕРАТ, ЗМІСТ, ВСТУП, ВИСНОВКИ, ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ, ДОДАТКИ.

2.2 Структурні елементи не нумеруються (наприклад, 1 РЕФЕРАТ – оформлено не правильно, правильно – РЕФЕРАТ).

2.3 Структурні елементи входять до загальної нумерації сторінок дипломної роботи, включаючи додатки.

3 Оформлення заголовків

3.1 Заголовки структурних елементів і розділів основного тексту дипломної роботи слід розташовувати посередині рядка і друкувати великими літерами без крапки в кінці і не підкреслюючи.

3.2 Заголовки підрозділів, пунктів і підпунктів звіту слід починати з абзацного відступу і друкувати маленькими літерами, крім першої великої, не підкреслюючи, без крапки в кінці.

3.3 При написанні назв розділів, слово РОЗДІЛ не пишеться.

3.4 Якщо заголовок складається з двох і більше речень, їх розділяють крапкою.

3.5 Перенесення слів у заголовку розділу не допускається.

3.6 Відстань між структурними елементами та основним текстом повинна складати два рядки.

3.7 Відстань між назвою розділу та назвою підрозділу – два рядки.

3.8 Відстань між назвою підрозділу та основним текстом – один рядок.

3.9 Відстань між назвою підрозділу та підпунктами – один рядок.

3.10 Відстань між назвою підпункту та основним текстом відсутня.

3.11 Не допускається розміщувати назву розділу, підрозділу, а також пункту й підпункту в нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено тільки один рядок тексту.

Приклад

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТА НАПРЯМІВ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ

1.1 Сутність та класифікація фінансових ресурсів підприємств

Основний текст роботи...

4 Нумерація розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів

4.1 Розділи, підрозділи, пункти, підпункти звіту слід нумерувати арабськими цифрами.

4.2 Розділи звіту повинні мати порядкову нумерацію в межах дипломної роботи і позначатися без крапки. Наприклад: 1, 2, 3 і т. д.

4.3 Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою. Після номера підрозділу крапку не ставлять. Наприклад: 1.1, 1.2 і т. д.

5 Оформлення ілюстрацій (рисунок, графіки, схеми, діаграми)

5.1 Ілюстрації слід розміщувати у звіті безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці.

5.2 На всі ілюстрації мають бути посилання у звіті.

5.3 Ілюстрація позначається словом «Рисунок __», яке разом з назвою ілюстрації розміщують після самої ілюстрації.

5.4 Підпис ілюстрації необхідно робити посередині аркуша.

5.5 Ілюстрації слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу.

5.6 Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою.

5.7 Відстань між ілюстрацією та її назвою повинна складати один рядок.

5.8 Відстань між назвою рисунком та основним текстом – один рядок.

5.9 Шрифт всіх ілюстрацій повинен бути Times New Roman Cyr, кегель – 14, як виняток дозволяється кегель 12.

5.10 Якщо ілюстрація являє собою графік, то осі графіка повинні бути обов'язково підписані і не повинні виділятися жирним.

5.11 Якщо ілюстрація являє собою графік, то на ньому повинні бути відображені значення.

5.12 Всі ілюстрації повинні бути чорно-білими.

Приклад

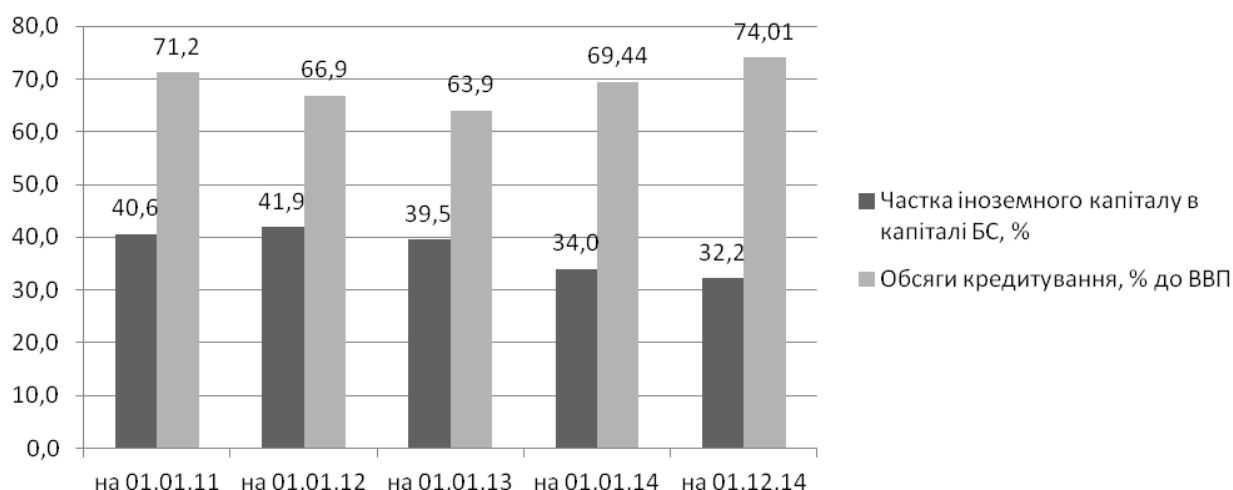

Рисунок 1.1 – Динаміка показників безпеки для банківської системи України

6 Оформлення таблиць

6.1 Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці.

6.2 На всі таблиці мають бути посилання в тексті звіту.

6.3 Таблиці слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу.

6.4 Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу.

6.5 Всі таблиці повинні мати назву і бути підписаними.

6.6 Слово «Таблиця» пишеться з абзацу та поряд зазначається номер таблиці.

6.6 Текст в таблицях обов'язково повинен бути шрифту Times New Roman Cyr, кегель – 14, як виняток дозволяється кегель 12. Також дозволяється використовувати міжрядковий інтервал – 1.

6.7 Відстань між підписом таблиця та таблицею повинна складати один рядок.

6.8 Відстань між таблицею та основним текстом – один рядок.

6.9 В таблицях, де наводяться числові значення, обов'язково повинні бути зазначені одиниці виміру.

6.10 Розміри таблиці не повинні виходити за лінію основного тексту дипломної роботи.

Приклад

Таблиця 1.1 – Показники розвитку кредитних спілок

№ з.п.	Показники	2010	2011	2012	2013	2014
1	Загальна кількість кредитних спілок, од.	764	800	829	755	659
2	Кількість членів кредитних спілок, тис. осіб	1791,0	2391,6	2669,4	2190,3	1570,3
3	Обсяг виданих кредитів, млн. грн.	2596,7	4512,3	5572,8	3907,3	3349,5

6.11 У випадку якщо таблиця не вміщується на одному аркуші, її необхідно перенести. Для цього на першому аркуші додається рядок з умовними позначеннями після першої строки

Таблиця 1.1 – Показники розвитку кредитних спілок

№ з.п.	Показники	2010	2011	2012	2013	2014
1	2	3	4	5	6	7
1	Загальна кількість кредитних спілок, од.	764	800	829	755	659

Далі на наступній сторінці з абзацу зазначається: «Продовження таблиці 1.1» (назву таблиці писати не потрібно). Також обов'язково додається рядок з умовними позначеннями.

Продовження таблиці 1.1

1	2	3	4	5	6	7
2	Кількість членів кредитних спілок, тис. осіб	1791,0	2391,6	2669,4	2190,3	1570,3
3	Обсяг виданих кредитів, млн. грн.	2596,7	4512,3	5572,8	3907,3	3349,5

6.12 Варто пам'ятати, що на відміну від тексту таблиці, підписи таблиці та слова “Продовження таблиці” оформляються шрифтом Times New Roman Cyr, кегель – 14, міжрядковий інтервал – 1,5.

7 Переліки

7.1 Переліки, за потреби, можуть бути наведені всередині пунктів або підпунктів.

7.2 Перед переліком ставлять двокрапку.

7.3 Перед кожною позицією переліку слід ставити малу літеру української абетки з дужкою, або, не нумеруючи — тире (перший рівень деталізації).

7.4 Для подальшої деталізації переліку слід використовувати арабські цифри з дужкою (другий рівень деталізації).

Приклад

Аналітичну роботу підприємства ділять на два блоки:

а) аналіз фінансових результатів та рентабельності:

- 1) аналіз та оцінка рівня показників прибутковості;
- 2) аналіз фінансових результатів від іншої реалізації;
- 3) аналіз чистого прибутку;

4) аналіз взаємозв'язку прибутку, руху оборотного капіталу та грошових потоків;

5) факторний аналіз показників рентабельності;

б) аналіз фінансового стану підприємства:

- 1) аналіз та оцінка складу та динаміка майна;
- 2) аналіз фінансової стійкості підприємства;
- 3) аналіз ліквідності балансу;
- 4) комплексний аналіз і рейтингова оцінка підприємства.

7.5 Переліки першого рівня деталізації друкують малими літерами з абзацного відступу, другого рівня — з відступом відносно місця розташування переліків першого рівня.

8 Оформлення формул та рівнянь

8.1 Формули та рівняння розташовують безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються, посередині сторінки.

8.2 Вище і нижче кожної формули або рівняння повинно бути залишено один вільний рядок.

8.3 Формули і рівняння у дипломній роботі слід нумерувати порядковою нумерацією в межах розділу.

8.4 Номер формули або рівняння складається з номера розділу і порядкового номера формули або рівняння, відокремлених крапкою, наприклад, формула (1.3) — третя формула першого розділу.

8.5 Номер формули або рівняння зазначають на рівні формули або рівняння в дужках у крайньому правому положенні на рядку.

8.6 Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, що входять до формули чи рівняння, слід наводити безпосередньо під формулою у тій послідовності, в якій вони наведені у формулі чи рівнянні.

8.7 Пояснення значення кожного символу та числового коефіцієнта слід давати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають з абзацу словом «де» без двокрапки.

Приклад

Відомо, що

$$z = \frac{M1 - M2}{v1^2 + v2^2}, \quad (1.1)$$

де $M1, M2$ — математичне очікування;

$v1, v2$ — середнє квадратичне відхилення міцності та навантаження.

8.8 Якщо для наведеної формули наводяться пояснення значень, то після формули ставиться кома, якщо пояснень немає, то ставиться крапка.

8.9 Формули, що йдуть одна за одною й не розділені текстом, відокремлюють комою.

9 Посилання

9.1 Посилання в тексті дипломної роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними.

9.2 При посиланнях на розділи, підрозділи, пункти, підпункти, ілюстрації, таблиці, формули, рівняння, додатки зазначають їх номери.

9.3 При посиланнях слід писати: «... у розділі 4 ...», «... дивись 2.1 ...», «... за 3.3.4 ...», «... відповідно до 2.3.4.1 ...», «... на рис. 1.3 ...» або «... на рисунку 1.3 ...», «... у таблиці 3.2 ...», «... (див. 3.2) ...», «... за формулою (3.1) ...», «... у рівняннях (1.23) – (1.25) ...», «... у додатку Б ...».

10 Додатки

10.1 Додатки слід оформлювати як продовження звіту на його наступних сторінках, розташовуючи додатки в порядку появи посилань на них у тексті звіту.

10.2 Перед наведенням першого додатку необхідно до роботи додати чистий аркуш, на яком середині повинно бути зазначено: ДОДАТКИ (Times New Roman Суг, кегель – 14), цей аркуш враховується до загальної нумерації сторінок дипломної роботи.

10.3 Кожний такий додаток повинен починатися з нової сторінки.

10.4 Додаток повинен мати заголовок, надрукований вгорі малими літерами з першої великої.

10.5 Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої повинно бути надруковано слово «Додаток __» і велика літера, що позначає додаток.

10.6 Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер І, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, Додаток А, Додаток Б і т. д.

10.7 Додатки повинні мати спільну з рештою звіту наскрізну нумерацію сторінок.

10.8 За необхідності у межах окремого додатку можуть знаходитися окремі елементи (таблиці, рисунки). У такому випадку, такий додаток повинен мати загальну назву, також повинні мати свої назви його окремі елементи.

10.9 Окремі елементи складного додатку підписуються таким чином: з початку ставиться назва літери додатку, а потім зазначається порядковий номер елемента в межах додатку. Наприклад, «Таблиця А.1 – « (перша таблиця додатку А), «рисунок Б.5» (п'ятий рисунок додатку Б) і т.д.

10.10 Також додатки можуть оформлятися у дипломній роботі на окремих аркушах від їх назв. Це доцільно використовувати, якщо елементи додатків є громіздкими і займають всю площу сторінки. У такому випадку після аркушу з словом «ДОДАТКИ» додається ще один чистий аркуш, на якому зазначається назва першого додатку згідно правил, після цього додається сам додаток, але без підпису. Так необхідно оформити всі додатки.

10.11 Копії документів у дипломній роботі повинні бути представлені на аркушах стандартного формату білого кольору з однієї сторони листа.

11 Нумерація сторінок дипломної роботи

11.1 Сторінки звіту слід нумерувати арабськими цифрами, додержуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту дипломної роботи.

11.2 Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

11.3 Титульний лист, завдання і реферат включаються до загальної нумерації сторінок, але на аркуші не проставляються.

Приклад оформлення змісту дипломної роботи наводиться у Додатку К, Л.

12 Дипломну роботу опрацюють у тверду обкладинку.

9 ВІДГУК КЕРІВНИКА ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Дипломна робота, що підписана автором, подається науковому керівникові для здійснення загальної оцінки та визначення можливості винесення її на захист. Після ознайомлення з дипломною роботою науковий керівник підписує її та надає свій письмовий відгук.

У датованому та підписаному відгуку наукового керівника відображаються данні із зазначенням:

- головної мети виконаної дипломної роботи та її відповідності темі і завданню;
- ступеня самостійності при виконанні дипломної роботи;
- рівня підготовленості дипломника до прийняття сучасних рішень;
- умінь аналізувати необхідні літературні джерела, застосовувати сучасні методи та інформаційні технології, проводити математичне моделювання, обробляти та аналізувати результати досліджень;
- найбільш важливих теоретичних і практичних результатів та їх апробації (участь у конференціях, семінарах, публікація статей тощо);
- відповідності оформлення пояснювальної записки ДР вимогам чинних стандартів;

– загальної оцінки виконаної дипломної роботи та можливості її допуску до захисту (із здійсненням відповідного запису «Допускається до захисту»).

У випадках негативного висновку щодо допуску на захист дипломної роботи це питання виноситься на розгляд засідання кафедри за участю наукового керівника.

Зразок структури змісту відгуку наукового керівника ДР наведено в Додатку Д.

10 РЕЦЕНЗУВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Дипломна робота, підписана автором, з письмовим відгуком наукового керівника подається завідувачу випускаючої кафедри.

Завідувач випускової кафедри вирішує питання про допуск студента до захисту, роблячи відповідний запис на титульному аркуші дипломної роботи.

У разі невідповідності ДР вимогам даних рекомендацій завідувач випускової кафедри може не допустити студента до захисту дипломної роботи. Таке рішення керівника (завідувача випускової кафедри) має бути затверджене на засіданні кафедри.

Якщо студента допущено до захисту дипломної роботи, кафедра видає йому направлення до рецензента. До рецензування залучаються висококваліфіковані фахівці підприємств (організацій, установ), які спеціалізуються на розв'язанні проблем, споріднених з темою роботи, а також провідні фахівці фінансово-економічного факультету ЧНТУ, чие коло наукових та фахових інтересів відповідає тематиці роботи спеціаліста.

Рецензент дипломної роботи:

– на підставі направлення (Додаток Е) за підписом завідувача випускаючої кафедри, отримує від дипломника роботу для рецензування;

– докладно знайомиться зі змістом пояснювальної записки та графічним матеріалом дипломної роботи, приділяє увагу науково-технічному рівню розробки, сучасності та раціональності прийнятих рішень, правильності розрахунків, використанню новітніх технологій, дотриманню вимог державних стандартів тощо. За необхідності запрошує дипломника на бесіду для отримання його пояснень з питань роботи;

– до дати, яка зазначена у направленні, готує рецензію у друкованому вигляді на стандартному бланку.

Рецензія складається у довільній формі із зазначенням:

– актуальності теми та відповідності роботи затвердженій темі;

– наукової новизни роботи, ступеня використання сучасних досягнень науки, техніки, виробництва, інформаційних технологій;

– якості проведеного аналізу, правильності виконаних розрахунків та адекватності зроблених висновків наявним проблемам;

– практичної цінності висновків і рекомендацій, можливості впровадження результатів роботи певними сферами діяльності;

– наявності недоліків роботи;

– оцінки дипломної роботи за чотирибальною шкалою та загального висновку щодо відповідності якості підготовки дипломника вимогам освітньо-кваліфікаційної рівня та можливості присвоєння відповідної кваліфікації (формулювання згідно з діючими нормативними документами).

Рецензія не повинна дублювати відгук керівника, тому що останній – це характеристика і дипломної роботи, і професійних та особистих якостей дипломника в процесі її виконання, а рецензія – це характеристика якості безпосередньо дипломної роботи. Щоб виключити випадки повного збігу змісту цих документів, рекомендується при направленні ДР на рецензування відгук наукового керівника вилучати з роботи.

Рецензент має підписати рецензію із зазначенням свого прізвища, ім'я та по батькові, місця роботи і посади, і завірити підписом та печаткою організації, співробітником якої він є. Зразок форми рецензії наведено у Додатку Ж.

Негативна оцінка дипломної роботи, яка може бути висловлена в рецензії, не є підставою до недопущення її до захисту в ДЕК. Завдання рецензування ДР – попередньо оцінити теоретико-методологічний рівень підготовки студента, рівень оволодіння ним науковими методами в процесі дослідження, вміння застосувати теоретичні знання до аналізу практичної діяльності підприємств, здатність формулювати висновки та пропозиції, що мають практичне значення.

Остаточна дипломна робота оцінюється у процесі її захисту на засіданні ДЕК.

11 ПІДГОТОВКА ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ ДО ЗАХИСТУ

Студенти, які повністю виконали всі вимоги навчального плану та готові представити в ДЕК повністю завершену, перевірену та допущену до захисту дипломну роботу, **зобов'язані:**

- ознайомитися зі змістом відгуку наукового керівника та рецензії на дипломну роботу;
- у разі необхідності підготувати аргументовані відповіді на зауваження керівника та рецензента при захисті дипломної роботи в ДЕК;
- за рішенням випускаючої кафедри або з власної ініціативи та за згодою керівника роботи пройти попередній захист на кафедрі;
- у строк, визначений секретарем ДЕК, надати дипломну роботу до ДЕК;
- своєчасно прибути на захист дипломної роботи або попередити завідувача випускаючої кафедри та голову ДЕК (через секретаря ДЕК) про неможливість присутності на захисті із зазначенням причин цього та наступним наданням документів, які засвідчують поважність причин.

У разі відсутності таких документів ДЕК може бути прийнято рішення про не атестацію його як такого, що не з'явився на захист дипломної роботи без поважних причин, з подальшим відрахуванням з університету. Якщо студент не мав змоги заздалегідь попередити про неможливість своєї присутності на захисті, але в період роботи ДЕК надав необхідні виправдані документи, ДЕК може перенести дату захисту.

Дипломна робота до захисту не допускається, якщо:

- подана науковому керівникові на перевірку або на будь-який подальший етап проходження з порушенням строків, установлених регламентом;
- написана на тему, яка своєчасно не була затверджена наказом по університету;
- виконана несамоостійно;
- структура не відповідає вимогам;
- відсутнє економічне обґрунтування пропонованих заходів;
- не оправлена у тверду обкладинку;
- недбало оформлена, написана нерозбірливим почерком.

Дипломна робота без відгуку керівника та рецензії до захисту не приймається.

12 ПОРЯДОК ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Порядок захисту дипломної роботи встановлюється «Положенням про державні екзаменаційні комісії». Захист дипломних робіт проводиться на відкритому засіданні ДЕК за участю не менше ніж половини її складу при обов'язковій присутності голови комісії.

До захисту студент готує реферат та ілюстративний матеріал (таблиці, графіки, діаграми, рисунки) для всіх членів комісії. Тривалість захисту однієї роботи повинна бути в межах 30 хвилин.

Захист, як правило, проводиться у такій послідовності:

- оголошення секретарем ДЕК прізвища, імені та по батькові дипломника, теми його дипломної роботи та загальних результатів навчання за навчальним планом (кількість оцінок «відмінно», «добре», «задовільно»);
- доповідь студента (до 10 хвилин) у довільній формі про сутність роботи, основні наукові рішення, отримані результати та ступінь виконання завдання на дипломну роботу. При цьому можуть використовуватися різні форми візуалізації доповіді: обов'язковий графічний матеріал проекту, визначений завданням на дипломну роботу, слайди, мультимедійні проектори тощо;
- відповіді на запитання членів комісії (до 15 хвилин);
- оголошення секретарем ДЕК відгуку керівника та рецензії на дипломну роботу;
- відповіді студента на зауваження керівника роботи та рецензента;
- оголошення голови ДЕК про закінчення захисту.

Захист дипломних робіт вітчизняними студентами здійснюється, як правило, державною мовою. Дозволяється захист російською мовою (зокрема, іноземним студентам) або будь-якою іноземною мовою (англійською, німецькою, французькою тощо), які студент вивчав в університеті. Рішення про допуск до захисту дипломної роботи іноземною мовою приймає на своєму засіданні до початку роботи ДЕК випускаюча кафедра за заявою студента та за наявності реферату його дипломної роботи, виконаного іноземною мовою обсягом 10-15 сторінок зі стислим викладенням основних положень роботи. Підставою для захисту іноземною мовою є витяг з протоколу цього засідання, а також згода голови ДЕК. Останній, залежно від рівня володіння відповідною мовою

членами ДЕК, визначає необхідність присутності на захисті перекладача. Запитання членів комісії можуть бути будь-якою мовою (українською, російською або іноземною), а відповіді студента, якщо не буде іншого прохання членів комісії, – іноземною мовою. Оголошення відгуку керівника роботи та рецензії здійснюються мовою оригіналів цих документів, а оформлення протоколу засідання ДЕК – державною мовою із зазначенням у ньому мови захисту.

Виступ студента на відкритому засіданні ДЕК повинен бути старанно підготовленим, стислим і змістовним. Тези доповіді та демонстраційний матеріал студент готує заздалегідь. Не слід переказувати вступ та зміст всіх розділів роботи, зупинятися на технічній стороні розрахунків. Необхідно:

- **по-перше**, стисло визначити мету та завдання роботи, обґрунтувати актуальність теми, охарактеризувати об'єкт дослідження;
- **по-друге**, викласти результати аналітичного дослідження, суть запропонованих заходів та обґрунтувати їх ефективність. Ці питання є основною частиною доповіді;
- **по-третє**, на завершення підкреслити, які положення та розробки заслуговують на впровадження, подані до впровадження чи вже впроваджені на підприємствах. Під час доповіді необхідно звертати увагу членів ДЕК на демонстраційний матеріал що пояснює його зміст.

Члени ДЕК можуть ставити студентові питання щодо змісту роботи, а також з окремих дисциплін. Відповіді студента мають бути конкретними, аргументованими і короткими. Після оголошення відгуку керівника і рецензії на ДР студент має відповісти на всі зауваження або погодитися з ними.

Під час захисту ведеться протокол засідання ДЕК. Окремо відзначається думка членів ДЕК про практичну цінність і рекомендації щодо використання пропозицій автора.

Результати захисту обговорюються на закритому засіданні ДЕК, де виводиться остаточна оцінка дипломної роботи та приймається рішення про присвоєння студентові кваліфікації спеціаліста з видачею йому диплома державного зразка. Рішення ДЕК оголошується її головою в той же день.

Після захисту дипломна робота спеціаліста передається в архів університету.

13 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Підсумкову оцінку дипломної роботи, диференційовану за чотирибальною шкалою, визначає державна екзаменаційна комісія, її рішення є остаточним і оскарженню не підлягає.

У процесі визначення оцінки враховується якість поданої роботи та рівень її захисту.

До змістовних аспектів дипломної роботи належать:

- актуальність обраної теми дослідження;
- спрямованість роботи на розробку реальних практичних рекомендацій;
- відповідність логічної побудови роботи поставленим цілям і завданням;
- широта й адекватність методологічного та діагностичного апарату;
- наявність альтернативних підходів до вирішення визначених проблем;

- рівень обґрунтування запропонованих рішень;
- ступінь самостійності проведення дослідження;
- рівень викладення роботи та її загальне оформлення.

Якість захисту дипломної роботи спеціаліста визначається:

- умінням стисло, послідовно й чітко викласти сутність та результати дослідження;
- здатністю аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди;
- повнотою відповідей на поставлені питання;
- загальним рівнем підготовки студента;
- володінням культурою презентації.

Основні **умови одержання** оцінки такі.

Відмінно. Дипломна робота є бездоганною, містить елементи новизни, має практичне значення, доповідь логічна і коротка, проголошена вільно, зі знанням справи, відгук керівника і рецензія позитивні, відповіді на запитання членів ДЕК правильні, стислі.

Добре. Тему ДР розкрито, але в роботі мають місце окремі недоліки неперинципового характеру: в теоретичній частині поверхово зроблений аналіз літературних джерел, елементи новизни чітко не подані, недостатньо використані інформаційні матеріали організації-замовника. Мають місце окремі зауваження в рецензії та відгуках, доповідь логічна, проголошена вільно, відповіді на запитання членів ДЕК в основному правильні, оформлення роботи в межах вимог.

Задовільно. Тема ДР в основному розкрита, але мають місце недоліки змістовного характеру: нечітко сформульована мета роботи, теоретичний розділ має виражений компілятивний характер, наукова полеміка відсутня, в аналітичній частині є надлишок елементів описовості, добір інформаційних матеріалів (таблиці, графіки, схеми) не завжди обґрунтований, заходи і пропозиції, що містяться в третьому розділі, обґрунтовані непереконливо, Рецензія і відгук містять окремі зауваження, доповідь прочитана за текстом, не всі відповіді на запитання членів ДЕК правильні або повні. Є зауваження щодо оформлення дипломної роботи.

Незадовільно. Нечітко сформульована мета ДР. Розділи погано пов'язані між собою. Відсутній критичний огляд сучасних літературних джерел. Аналіз виконаний поверхово, переважає описовість на шкоду системності і глибині. Пропоновані заходи випадкові, з аналізу не випливають, економічне обґрунтування неповне. Оформлення роботи далеке від зразкового. Ілюстрації до захисту відсутні. Доповідь нелогічна і не розкриває змісту роботи. Відповіді на запитання членів ДЕК неточні або неповні.

Випускники, які під час захисту одержали незадовільні оцінки, відраховуються з університету, отримуючи академічну довідку. До повторного захисту дипломна робота може бути подана протягом трьох років після закінчення навчання в університеті.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Александрова М.М. Страхування: Навч.-метод. посібник.-К.: ЦУЛ, 2002 – 208 с.
2. Аналіз банківської діяльності: Підручник / За ред. А.М. Герасимовича. – К.: КНЕУ, 2003. – 599с.
3. Аналіз і розробка інвестиційних проектів: Навч. посібник / І.І.Цигилик, С.О.Кропельницька та ін. – К.: ЦНЛ, 2005. - 160с.
4. Базилевич В.Д., Базилевич К.С. Страхова справа. – К.:Знання, 2002. – 203с.
5. Базилевич В.Д., Філонюк О.Ф., Базилевич К.С., Пікус Р.В. та ін. Страхування: Підручник. – К.: Знання, 2008. – 1019с.
6. Базилевич В.Д., Баластрик Л.О.. Державні фінанси. Навчальний посібник/ За заг. ред. Базилевича В.Д. – К.:Атіка, 2002. –368 с.
7. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія і практика: навч. посіб. (для студ.вищ. навч. закл.) – К.: Центр учбової літератури, 2009.- 328 с.
8. Балабанов И.Т., Балабанов А.И. Страхование. Учебник. – СПб.: Питер, 2001.-256 с.
9. Банківський менеджмент: Підручник / За ред. Кириченка О.А., Міщенко В.І. – К.:Знання, 2006. – 831с.
10. Банківські операції: Підручник / За ред.. В.І.Міщенко, Н.Г.Слав'янської. – К.: Знання, 2006. – 727с.
11. Банківські операції: Підручник / За ред. Мороза А.М. – К.:КНЕУ, 2008. – 608с.
12. Банківські операції: Підручник / За ред. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка. – Тернопіль: Вид-во ТНЕУ «Економічна думка», 2009. – 696 с.
13. Барисова В.А., Огаренко О.В. Організаційно-економічний механізм страхування. – Суми: Довкілля, 2001. - 191 с.
14. Безугла В.О., Постіл І.І., Шаповал Л.П. Страхування: Навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, 2008. – 582с.
15. Бень Т.Г., Довбня С.Г. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємства // Фінанси України. – 2002. - №6.
16. Беренс В., Хавранек П.М., Руководство по оценке эффективности инвестиций: Пер. с англ. - М.: АОЗТ "Интерэкспорт", "ИНФРА-М", 1995. - 528с.
17. Белова І.В.Організація контролю в банку: Навчальний посібник. – Суми: ВТД "Університетська книга", 2008. – 448 с.
18. Василик О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України: Підручник.-К.: НІОС. - 2002. – 608с.
19. Великий Ю.М., Проскура О.Ю. Особливості кризового стану вітчизняних підприємств і методи його оцінки //Фінанси України. – 2002, №10.–с.29-34.
20. Вітлінський В.В., Верченко П.І. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2000.-292 с.

21. Вітлінський В.В. Наконечний С.І. Ризик у менеджменті. – К.: ТОВ “Борисфен - М”, 1996. - 336 с.
22. Внукова Н. М., Куликов П.М., Череватенко В.А. Ощадна справа: Навч. посіб. – Х.: СМІТ, 2005. - 480 с.
23. Вовчак О.Д. Страхова справа: Підручник. – К.: Знання, 2011. – 390 с.
24. Говорушко Т. А. Страхові послуги. Підручник. – К.: Центр учбової літератури. – 2011. – 376 с.
25. Горбач Л.М. Страхова справа: Навч. посіб. – 2-ге видання, виправ. – К.: Кондор, 2003. - 252 с.
26. Грідчіна М.В. Управління фінансами акціонерних товариств: Навч. посіб. – К.: А.С.К., 2005. - 384 с.
27. Деєва Н. М., Дедіков О. І. Фінансовий аналіз: Навч.-метод. посібник для студ. вищих навч. закл. / Дніпропетровська держ. фінансова академія. – Д.: ДДФА, 2006. – 380с.
28. Демківський А.В. Вексельна справа: Навч. посіб. – К.: Либідь, 2003. - 336с.
29. ДСТУ 3008-95. Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення. – К.: Держстандарт України, 1995. - 37 с.
30. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Паргин Г.О. Інвестиційний словник. Навч. посібник. – Львів: Бескид-Біт, 2005. – 512с.
31. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Фінансовий словник. – К.: Знання; Л.: Вид-во Львів.банк.ін-ту НБУ, 2002. - 556 с.
32. Законодавство України про страхування. – К.: КНТ, - 2003. - 260 с.
33. Заруба О. Страхова справа – К.: Знання, 1998. - 324 с.
34. Заруба О. Основи страхування: Посібник. – К.: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1995. - 180 с.
35. Зятковський І.В. Фінанси підприємств: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2003. - 363 с.
36. Єгоричева С.Б. Банківські інновації. Навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2010. – 208 с.
37. Єпіфанов А.О., Сало І.В., Дьяконова І.І. Бюджет і фінансова політика України: Навч. посібник. - К.: Наукова думка, 1997. - 303с.
38. Єрмошенко М.М. Фінансовий менеджмент: курс лекцій. – К.: НАУ, 2004. – 506с.
39. Інструкція НБУ «Про порядок регулювання діяльності комерційних банків в Україні». Постанова НБУ від 28.08.2001р., №368 (зі змінами).
40. Ізмайлова К.В. Сучасні технології фінансового аналізу: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2003.-148 с.
41. Идрисов А.Б., Картышев С.В., Постменов А.В. Стратегическое планирование и анализ эффективности инвестиций – М.: Филинь, 1998. – 272 с.
42. Кириленко О.П. Фінанси. Навч. посібник – 2-ге видання перероблене і доповнене. – Тернопіль, 1999. – 254с.
43. Кириленко О.П. Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика). – К.: НІОС, 2000. – 269с.
44. Кириченко О. А., Денисенко М. П., Гречан А. П. та ін. Казначейство банку: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 464 с.

45. Кіндрацька Л.М. Бухгалтерський облік і прийняття рішень в банках: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2000. – 404 с.
46. Клапків М.С. Страхування фінансових ризиків: Монографія. – Тернопіль: Економічна думка: Карт-бланш, 2002.-567 с.
47. Клоченко Л.Я., Юлдашев Р.Т. Руководство по организации страховой компании. – М.: Анкил, 1997.-110 с.
48. Ковалев А.И., Привалов В.П. Анализ финансового состояния предприятия: изд. 2-е перераб. и доп. - М.: Центр экономики и маркетинга, 1997. - 192с.
49. Ковалев В.В. Введение в финансовый менеджмент. - М.: Финансы и статистика, 1999. - 768с.
50. Ковалев В.В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности. - М.: Финансы и статистика, 1995. - 432с.
51. Ковалев В.В. Введение в финансовый менеджмент. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 452с.
52. Ковалев В.В., Валкова О.Н. Анализ хозяйственной деятельности предприятия. – М.: Проспект, 2000. – 312с.
53. Коваленко М.А., Радванська М.Л. Ринок фінансових послуг. – Херсон: Олді-плюс, 2005. – 572с.
54. Ковальчук Т., Коваль М. Ліквідність комерційних банків: Навч. посібник. - К.: Знання, 1996.-120с.
55. Ковбасюк М.Р. Економічний аналіз діяльності комерційних банків і підприємств: Навч. посібник. -К.: Скарби, 2001. - 334с.
56. Количественные методы финансового анализа / Под ред. С. Дж. Брауна и М.П. Крицмена: Пер. с англ. - М: ИНФРА-М, 1996. - 336с.
57. Комаринський Я., Яремчук І. Фінансово-інвестиційний аналіз: Навч. посібник. - К.: Агенство "Книга Пам'яті України", 1996. - 304с.
58. Косова Т.Д. Аналіз банківської діяльності. Навч. посібник. – К.: ЦУЛ, 2008. – 486с.
59. Костина Н.І., Алексеева А.А., Василик О.Д. Фінанси: система моделей і прогнозів: Навч. посібник. - К.: Четверта хвиля, 1998. - 304с.
60. Коробов М.Л. Фінанси промислового підприємства: Підручник для вузів.- К., Либідь, 1995. – 385с.
61. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств. – К.: Знання, 2000. – 378с.
62. Короткий словник страхових термінів. – К.: МФУ, УМК, 1998.-120 с.
63. Кравченко В. Місцеві фінанси України. Навчальний посібник. – К.: Знання, 1999.
64. Крамаренко Г. О., Чорна О.Є. Фінансовий аналіз. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 392с.
65. Кудряшов В.П. Фінанси. Навчальний посібник. – Херсон: Олді-Плюс, 2002. – 348с.
66. Лагутін В.Д. Кредитування: теорія і практика: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2000. – 215с.
67. Лапуста М.Г., Шаршукова Л.Г. Риски в предпринимательской деятельности. – М.: ИНФРА-М, 1996.-224 с.

68. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: Монографія. – К.: Знання, 2000. – 258с.
69. Лещенко М.И. Основы лизинга. Уч. пособие – М.: Финансы и статистика, 2000. - 335с.
70. Любунь О.С., Грушко В.І. Фінансовий менеджмент у банку: Навчальний посібник. – К.: Слово, 2004. – 296с.
71. Лютий І.О. Банківський маркетинг: підручник [для студентів вищих навчальних закладів]/ І.О.Лютий, О.О.Солодка – К.: ЦУЛ, 2009. – 776с.
72. Мазур И.И., Шапирко В.Д., Ольдерогге Н.Г. Управление проектами. Уч. пособие / Под общ. ред. И.И.Мазура. – М.: Омега-Л, 2004.–664с.
73. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: Навч. пос. – К.: ЦНЛ, 2004.–376с.
74. Макогон Ю.В. Международный банковский бизнес.–К.: Атика, 2003.–208с.
75. Маслова С.О. Ринок фінансових послуг: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2006. – 192с.
76. Мец В.О. Економічний аналіз (збірник практичних завдань і тестів за даними П(С)БО): Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2001.-236 с.
77. Міжнародні фінанси: Підручник для студ. екон. спец. / За ред. О.І. Рогача. - К.: Либідь, 2003. - 784с.
78. Мороз А.М., Савлук М.І., Пуховкіна М.Ф. Банківські операції: Підручник / За ред. А.М. Мороза. - К.: КНЕУ, 2000. - 384с.
79. Москвін С.О. Проектний аналіз. - К.: ТОВ "Видавництво Лібра", 1998. - 368с.
80. Моринець С. Міжнародні фінансові відносини. Підручник. – К.: Знання, 2000. – 305с.
81. Опарін В.М., Малько В.І. Бюджетна система: Навч. метод. посібник для самост. вивчення дисципліни. – К.: КНЕУ, 2000. – 176с.
82. Опарін В.М. Фінанси (загальна теорія): Навчальний посібник. – 2 видання, доп. і переробл. – К.: КНЕУ, 2005. – 240с.
83. Оформлення текстових і графічних матеріалів. Методичні вказівки до виконання дипломних, курсових, розрахунково-графічних, контрольних і лабораторних робіт для студентів економічних спеціальностей всіх форм навчання / Укл. Є.М. Сич, В.П. Ільчук, М.В. Поленкова - Чернігів: ЧТІ. - 1998.-20с.
84. Павловська О.В., Пригуляк Н.М., Невмержицька Н.Ю. Фінансовий аналіз: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2002.-388 с.
85. Пазинич В. І. Фінансовий менеджмент: навч. посібник / В. І. Пазинич, А. В. Шулешко – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 408 с.
86. Пасічник Ю. В. Бюджетна система: Навчальний посібник. – Черкаси: Відлуння, 1999. – 375 с.
87. Петленко Ю.В. Фінансовий менеджмент: Навч.посіб. – К.: Кондор, 2007. – 298 с.
88. Петленко Ю.В., Рожко О.Д. Місцеві фінанси: Опорний конспект лекцій. – К.: Кондор, 2003. – 282 с.

89. Петровська І.О., Клиновий Д.В. Фінанси: Навчальний посібник. – К.: ВПУЛ, 2001. – 300с.
90. Пилипенко І.І., Жук О.П. Цінні папери України. Навч. Посібник. – К., 2001. – 342с.
91. Плиса В.Й. Страхування: Навч. посіб. 2-е вид. – К.: Каравела, 2008. – 392 с.
92. Податкова система України: Підручник / Федосов В. М., Опарін В. М., П'ятаченко Г. О. та ін. – К.: Либідь, 1994. – 464 с.
93. Примостка Л.О. Фінансовий менеджмент у банку: Підручник. – К.: КНЕУ, 2004. – 468с.
94. Приходько Н. І. Фінансовий аналіз: навч. посібник / Харківська філія Українського держ. ун-ту економіки і фінансів. – Х.: ІНЖЕК, 2007. – 192с.
95. Резанова Н.С. Міжнародні фінанси. Навч.-метод. посібник. – К., 2001. – 412с.
96. Риски во внешнеэкономической деятельности предприятий / В.П. Бочарников, С.М. Репецкий, К.В. Захаров. К.: ИНЗКС, 1997. - 123 с.
97. Рогач О.І. Міжнародні інвестиції: теорія та практика бізнесу транснаціональних корпорацій: Підручник. – К.: Либідь, 2005. - 718с.
98. Родионова В.М., Федотова М.А. Финансовая устойчивость предприятия в условиях инфляции. -М.: Перспектива, 1995. - 98с.
99. Романів М. В. Державний фінансовий контроль і аудит: Навчально-методичний посібник. — Київ, ТОВ «НІОС», 1998. — 224с.
100. Романенко Н.Л. Регулювання міжнародних фінансових ринків. Навч. посібник - К., 2000. – 341с.
101. Ротова Т.А., Руденко Л.С. Страхування: Навч. посіб. – К.: Київ. Нац. торг-екон. ун-т, 2001.- 403 с.
102. Руденко Л.В. Аналіз фінансово-господарської діяльності.– К.: 2000. – 238с.
103. Рэдхэд К., Хьюс С. Управление финансовыми рисками/ Пер. с англ. – М.: Инфра-М, 1996.- 228 с.
104. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия. – Мн.: ИП "Экоперспектива", 1997. – 498с.
105. Савчук В.П. Финансовый менеджмент предприятий: прикладные вопросы с анализом деловых ситуаций. – К.: ИД «Максимум», 2001. – 600 с.
106. Сало І.В., Криклій О.А. Фінансовий менеджмент банку: Навчальний посібник - Суми: ВТД "Університетська книга", 2007. – 314 с.
107. Ситник Л.С. Фінансовий менеджмент: Навч.посібник. – К.: ЦУЛ, 2006. – 352 с.
108. Сич Є.М. Ринок фінансових послуг: навчальний посібник / Є.М. Сич, В.П. Ільчук, Н.І. Гавриленко. – К.: ЦУЛ, 2012. – 428 с.
109. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств. – Луцьк: Ред.-вид. відділ “Вежа”, 2001. – 456 с.
110. Соколовська А.М. Податкова система України: теорія і практика становлення. – К.:НДСІ, 2001. – 372 с.
111. Социальное и личное страхование. Опыт страхового рынка ФРГ. – М.: Анкил, 1996. – 122 с.

112. Сплетухов Ю.А., Дюжиков Е.Ф. Страхование: Уч.пос. – М.: Инфа-М, 2009. – 312с.
113. Справочник по страховому бизнесу / Под. ред. Э.А. Уткина – М.: Тандем, 1999. – 416 с.
114. Страхові послуги: Навч.-метод. посіб. Для самост. вивч. дисц./ За ред. Т.М. Артюх – К.: КНЕУ, 2000. – 124 с.
115. Страхування: Навч.-метод. посіб. Для самост. вивч. дисц./ За ред. О.О. Гаманкової – К.: КНЕУ, 2000. – 120 с.
116. Страхування: Підручник./ За ред. С.С. Осадця. – К.: КНЕУ, 2002. – 599 с.
117. Страхування. Практикум. Ткаченко Н. В. Навчальний посібник. – К.: Ліра-К, 2008. – 270с.
118. Суторміна В.М. Фінанси зарубіжних корпорацій. – К.: КНЕУ, 2004.– 566 с.
119. Таркуцяк А.О. Страхування: Навч. посіб. – К.: В-во Європейського університету, 2002. – 253 с.
120. Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: Навч. посіб. – К.: Вид-во КНЕУ, 2000. – 246с.
121. Ткаченко Н.В. Страхування. Навч. посібник. – К.: Ліра-К, 2007. – 376 с.
122. Тиркало Р.І., Щибиволок З.І. Фінансовий аналіз комерційного банку: Навчальний посібник. – К.: Слобожанщина, 1999. – 236с.
123. Турбина К.Е. Тенденции развития мирового рынка страхования. – М.: Анкил, 2000. – 320 с.
124. Управління банківськими ризиками: Навч. посіб. /За ред. Л.О.Примостки. – К.: КНЕУ, 2007. – 600с.
125. Управління фінансовою санацією підприємства: Навч. посібник / С.Я. Салила, О.І.Дацій. – К.: ЦНЛ, 2005. – 238с.
126. Фінанси підприємств: Підручник. / А.М. Поддєрьогін та ін. – К.: КНЕУ, 2004. – 546 с.
127. Фінанси: вишкіл студії: навч. Посібник / Юрій С.І., Кізіма Т.О.; За ред. Юрія С.І. – Тернопіль: “Карт-бланш”, 2002. – 357с.
128. Фінансова звітність за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку: Практ. посіб – К.: Лібра, 1999. – 187с.
129. Фінансова санація промислових підприємств: Навч. посіб. для самостійних занять / Укл. О.Ващенко, Д.Котельніков, І.Макаренко, Г.Самойленко. – Чернігів: ЧЦНТІ, 2005. – 200с.
130. Фінансове право: Підручник / Є.О. Алісов, Л.К. Воронова та ін. - Х.: Фірма "Консул", 1998. – 496с.
131. Фінансовий менеджмент: підручник /Кер. кол. авт. і наук. ред. А.М. Поддєрьогін. – К.: КНЕУ, 2005. – 535с.
132. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. для студ. спец. "Фінанси" / Г.О. Партин, Н.Є. Селюченко ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". – Л.: Вид-во Нац. ун-ту "Львів. політехніка", 2010. – 332 с.
133. Фінансово-банківська статистика. Практикум: Навч.посібник/П.Г. Вашків, П.І. Пастер та ін.; За ред. Є.І.Ткача – К.: Либідь, 2002. – 324с.
134. Финансы предприятий: Учебник для вузов / Под ред. Н.В. Колчиной – М.: Финансы, Изд. Объединение ЮНИТИ, 1998. – 454с.

135. Фисун І.В., Ярова Г.М. Страхування: Навч. посібник. – К.: ЦУЛ, 2011. – 240 с.
136. Хохлов Н.В. Управление риском: Учеб. пособие для вузов. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. - 239 с.
137. Череп А.В. Інвестознавство: Підручник. – К.: Кондор, 2006. – 398с.
138. Четыркин Е.М. Финансовая математика. –М.: Дело, 2002. – 400 с.
139. Шахов В.В. Страхование: Учебник для вузов. – М.: Страховой полис, ЮНИТИ, 1997. – 311 с.
140. Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С. Методика финансового анализа. – М.: ИНФРА-М, 1995. – 176с.
141. Шелехов К.В., Бігдаш В.Д. Страхування. Страхові послуги. Навч.-метод. посіб.. – К.: ІЕУГП, 2000. - 268 с.
142. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: Навчальний посібник. – К.: Знання-Прес, 2002. – 228с.
143. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент: підручник / В.М. Шелудько; Київський нац. ун-т. – 2-ге вид., стер. – К.: Знання, 2013. – 375 с.
144. Шеремет О.О. Фінансовий аналіз: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Національний ун-т харчових технологій. – К.: Кондор, 2005. – 196с.
145. Шиян Д.В. Комплексна оцінка фінансового стану галузей економіки// Фінанси України. – 2002. - №1.
146. Шкарлет С.М., Жарій Я.В. Банківські операції. Навч. посібник. – К.: Дорадо-Друк, 2010. – 384с.
147. Щелков В.С., Белоусова Л.М., Блинков В.М. Прединвестиционные исследования и разработка бизнес-плана инвестиционного проекта / Под ред. Щелкова В.С. – М.: ЗАО "Финстатинформ" , 1999. – 248с.
148. Шморгун Н.П., Головка І.В. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник. – К.: ЦНЛ, 2006. – 528 с.
149. Энциклопедия финансового риск-менеджера / Под ред. А.А. Добанова и А.В. Чугунова. – М.: Альпина Паблишер, 2003.- 786 с.
150. Юрій С.І., Бескид Й.М. Бюджетна система України: Навч. посібник. – К.: НІОС, 2000. – 400с.
151. Юрій С.І., Бескид Й.М. Бюджетна система: Навчально-методичний посібник. Тернопіль: ТАНГ, 2001. – 150 с.
152. Юрій С.І., Стоян В.І., Мац М.Й. Казначейська система: Підручник. - Тернопіль: Карт-бланш, 2002. - 590 с.

Форма завдання на дипломну роботу

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Назва факультету
Назва кафедри

ЗАВДАННЯ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ

Студенту V курсу спеціальності _____
 код, повна назва спеціальності

Тему дипломної роботи затверджено наказом ректора
 № _____ від « ____ » _____ 20__ р.

Дипломна робота виконується на матеріалах

План дипломної роботи і терміни подання розділів
 науковому керівникові

Розділ I _____

Розділ II _____

Розділ III _____

Термін подання завершеної роботи на кафедру _____

Завідувач кафедри _____

Завдання підготував
 науковий керівник _____

Завдання одержав
 студент _____

Зразок оформлення реферату**РЕФЕРАТ**

Дипломної роботи _____ (тема згідно наказу) _____

Дипломна робота містить __ сторінок, __ таблиць, __ рисунків, список літератури з __ найменувань, __ додатків.

Предметом дослідження ДР є ...

Об'єктом дослідження виступає ...

Мета дипломної роботи полягає в ...

Завданнями роботи є ...

За результатами дослідження сформульовані ...

Одержані результати можуть бути використані ...

Рік виконання дипломної роботи ...

Рік захисту роботи ...

Ключові слова (5-7 слів).

Зразки оформлення бібліографії

Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // *Голос України*. – 1996. – 13 липня.

Про Національний банк України [Електронний ресурс]. – Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.

Крамаренко Г. О., Чорна О.Є. Фінансовий аналіз. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 392 с.

Рогач О.І. Міжнародні інвестиції: теорія та практика бізнесу транснаціональних корпорацій: Підручник. – К.: Либідь, 2005. – 718 с.

Управління банківськими ризиками: Навч. посіб. /За ред. Л.О.Примостки. – К.: КНЕУ, 2007. – 600с.

Фінансовий менеджмент: підручник /Кер. кол. авт. і наук. ред. А.М. Поддєрьогін. – К.: КНЕУ, 2005. – 535с.

Шморгун Н.П., Головка І.В. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник. – К.: ЦНЛ, 2006. – 528 с.

Howells Peter, Bain Keith. The Economics of Money, Banking and Finance. – Pearson Educational Limited, 2002. – 576 p.

Форма відгуку наукового керівника**ВІДГУК
на дипломну роботу**

студента _____
(прізвище, ім'я)

на тему: _____
(назва теми)

Текст відгуку...

(складається у довільній формі із зазначенням: головної цілі дипломної роботи, в інтересах якої організації її виконано; відповідності виконаної дипломної роботи завданню; ступеня самостійності при виконанні дипломної роботи; рівня підготовленості дипломника до прийняття сучасних рішень; умінь аналізувати необхідні літературні джерела, робити правильні висновки; застосовувати сучасні системні та інформаційні технології, проводити математичне моделювання, обробляти та аналізувати результати експерименту; найбільш важливих теоретичних і практичних результатів, апробації їх (участь у конференціях, семінарах, публікація в наукових журналах тощо); загальної оцінки виконаної дипломної роботи та можливості допуску її до захисту)

Науковий керівник _____
(посада, місце роботи)

_____
(підпис)

_____
(ініціали, прізвище)

«__» _____ 20__ р.

НАПРАВЛЕННЯ НА РЕЦЕНЗІЮ

Шановний _____
(вчене звання, прізвище та ініціали рецензента)

Прошу Вас до “ ___ ” _____ 20__ р. підготувати й надати
рецензію на дипломну роботу студента _____
(ПІБ дипломника)

на тему

_____
(повна назва теми дипломної роботи)

Завідувач кафедри _____
(підпис)

“ ___ ” _____ 20__ р.

Зразок форми зовнішньої рецензії

РЕЦЕНЗІЯ
на дипломну роботустудента ЧНТУ _____
(прізвище, ініціали)_____
(назва теми)

1. Актуальність теми

2. Наукова новизна

3. Якість проведеного аналізу проблеми

4. Практична цінність висновків і рекомендацій

5. Наявність недоліків

6. Загальний висновок і оцінка магістерської дипломної роботи

Рецензент _____
(посада, місце роботи)_____
(підпис)_____
(ініціали, прізвище)

Печатка «__» _____ 20__ р.

Тематика дипломних робіт
(щорічно поновлюється кафедрою)

1 Фінансова стратегія і політика підприємств. Фінансове планування

- 1.1 Розробка фінансової політики підприємства
- 1.2 Фінансова стратегія підприємства
- 1.3 Формування політики залучення позикових коштів
- 1.4 Розробка цінової політики підприємства (фінансовий аспект)
- 1.5 Формування оптимальної структури капіталу на підприємстві
- 1.6 Розробка фінансового плану підприємства
- 1.7 Розробка бюджету підприємства
- 1.8 Поліпшення оперативного фінансового планування на підприємстві
- 1.9 Розробка напрямків по удосконаленню роботи з дебіторською та кредиторською заборгованості на підприємстві

2 Інвестиційна стратегія і політика підприємств

- 2.1 Розробка інвестиційної стратегії підприємства
- 2.2 Розробка інвестиційної політики підприємства
- 2.3 Інвестиційне проектування на підприємстві
- 2.4 Інвестиційна політика підприємства у галузі реального інвестування
- 2.5 Формування джерел інвестування на підприємстві
- 2.6 Розробка економічного та організаційного механізму управління інвестиційною діяльністю підприємства
- 2.7 Моделювання інвестиційного процесу на підприємстві
- 2.8 Інвестиційна стратегія та перспективна спрямованість інвестиційної діяльності підприємства
- 2.9 Інвестиційна стратегія підприємства на фондовому ринку
- 2.10 Розробка напрямків забезпечення зростання вартості акцій акціонерного товариства на фондовому ринку
- 2.11 Оцінка інвестиційної привабливості державних підприємств

3 Стратегія і політика фінансово-кредитних установ

- 3.1 Фінансова стратегія діяльності комерційного банку в перехідних умовах
- 3.2 Стратегічні аспекти управління фінансовими ресурсами комерційного банку
- 3.3 Планування кредитної діяльності та розроблення довгострокової кредитної політики комерційного банку
- 3.4 Формування інвестиційної політики та організація діяльності комерційного банку на ринку цінних паперів
- 3.5 Розроблення політики нарощування комісійно-посередницьких операцій банку

3.6 Маркетингова діяльність комерційного банку та її роль у формуванні депозитної бази

3.7 Шляхи залучення коштів населення та напрямки їх вкладення комерційним банком

3.8 Розроблення цільової програми формування клієнтської бази комерційного банку

3.9 Управління ліквідністю, грошовою позицією та обов'язковими резервами комерційного банку

3.10 Оцінювання якості кредитного портфеля та його впливу на стабільність комерційного банку

3.11 Формування банківського портфеля цінних паперів та управління його інвестиційним горизонтом

3.12 Управління активами і пасивами та хеджування банківських ризиків

3.13 Підвищення ефективності діяльності комерційного банку за рахунок впровадження вексельних операцій

3.14 Міжнародні операції комерційних банків і управління валютними ризиками

3.15 Фінансове і бюджетне планування у комерційному банку та управління прибутковістю

3.16 Напрямки вдосконалення механізму банківських розрахунків

3.17 Оцінка фінансового стану комерційного банку і шляхи підвищення його прибутковості

3.18 Платоспроможність комерційного банку та джерела нарощування власного капіталу

3.19 Рейтингові системи оцінки надійності комерційного банку

3.20 Формування резервів як засіб забезпечення фінансової стійкості банку

3.21 Формування фінансової стратегії страхової компанії

3.22 Розробка стратегії управління фінансовими ресурсами страхової компанії

3.23 Розробка фінансової політики страхової компанії

3.24 Підвищення ефективності фінансової діяльності страхової компанії

3.25 Формування страхового портфеля та управління платоспроможністю страхової компанії

3.26 Управління фінансовою стійкістю страхової компанії

3.27 Оптимізація розміщення страхових резервів страхової компанії

3.28 Формування інвестиційної політики страхової компанії

3.29 Управління страховими резервами як засіб забезпечення фінансової стійкості страхової компанії

3.30 Рейтингові системи оцінки надійності страхової компанії

3.31 Тарифна політика страхової компанії та напрямки її удосконалення

3.32 Маркетингова діяльність страхової компанії та її роль у формуванні страхового портфеля

4 Аналіз і поліпшення фінансового стану підприємства

4.1 Поліпшення фінансових показників підприємства

- 4.2 Заходи, спрямовані на підвищення вартості підприємства
- 4.3 Шляхи покращення розрахунків на підприємстві
- 4.4 Поновлення платоспроможності як засіб фінансового оздоровлення підприємства
- 4.5 Розробка заходів щодо підвищення ліквідності підприємства
- 4.6 Фінансовий стан підприємства і засоби його покращання
- 4.7 Оцінка кредитоспроможності підприємства
- 4.8 Підвищення ділової активності підприємства як фактор сталого функціонування
- 4.9 Максимізація рентабельності підприємства як основа стабільного розвитку
- 4.10 Оцінка платоспроможності підприємства і шляхи її поліпшення
- 4.11 Розробка заходів щодо підвищення фінансової стійкості підприємства
- 4.12 Розробка політики підприємства в сфері обігового капіталу
- 4.13 Формування стратегії фінансування обігових коштів підприємства
- 4.14 Стратегічні аспекти управління грошовими коштами підприємства
- 4.15 Формування політики підприємства в сфері управління виробничими запасами
- 4.16 Аналіз і управління дебіторською заборгованістю підприємства
- 4.17 Управління джерелами фінансування підприємства
- 4.18 Резерви збільшення прибутку та підвищення рентабельності підприємства
- 4.19 Удосконалення механізму забезпечення фінансовими ресурсами безперервності виробництва
- 4.20 Розробка механізму сприяння найефективнішому використанню виробничих фондів і капітальних вкладень на підприємстві
- 4.21 Визначення рівня ризику і його впливу на фінансовий стан державного підприємства та його прибутковість
- 4.22 Управління грошовими потоками на підприємстві
- 4.23 Зміст управління фінансовими ризиками, їх прогнозування і нейтралізація у фінансовій діяльності підприємства
- 4.24 Аналітична діагностика ймовірності банкрутства підприємства
- 4.25 Фінансова санація підприємства та методи її фінансування
- 4.26 Створення системи управління фінансовими ризиками
- 4.27 Розробка політики управління фінансовими ризиками підприємства
- 4.28 Формування механізму нейтралізації фінансових ризиків та оцінка їх ефективності
- 4.29 Оцінка ефективності страхування фінансових ризиків
- 4.30 Удосконалення системи управління ризиками ліквідності
- 4.31 Формування системи управління операційними ризиками
- 4.32 Інтегрований ризик-менеджмент на рівні підприємства
- 4.33 Фінансове забезпечення і управління активами державних підприємств
- 4.34 Управління вартістю державного підприємства
- 4.35 Антикризове фінансове управління на державному підприємстві

4.36 Реорганізація і реструктуризація державних підприємств

4.37 Управління прибутками державного підприємства

5 Бюджетна політика органів оперативного управління на місцях (в межах адміністративної території)

5.1 Підвищення економічної ефективності роботи органу оперативного управління

5.2 Аналіз і розробка заходів щодо вдосконалення діяльності об'єкта дослідження

5.3 Розробка умов оплати праці працівників оперативного управління бюджетом

5.4 Аналіз витрат на утримання органу оперативного управління та підготовка пропозицій по їх оптимізації

5.5 Розробка пропозицій по удосконаленню механізму контролю за витрачанням коштів бюджету

5.6 Аналіз факторів, які впливають на фінансовий стан регіону та його бюджет

5.7 Удосконалення механізму економічного стимулювання з бюджету підприємств регіону для збільшення їх експорту

5.8 Розробка пропозицій про збільшення валютних ресурсів держави на регіональному рівні

5.9 Формування та реалізація державної інвестиційної політики в регіоні

5.10 Перспективні пропозиції по удосконаленню податкової політики регіону

5.11 Удосконалення механізму забезпечення оптимальних фінансових умов для виробничо-господарської діяльності суб'єктів економіки регіону

5.12 Удосконалення фінансового механізму формування бюджетних ресурсів регіону

5.13 Фінансові заходи, спрямовані на поліпшення використання бюджетних ресурсів регіону

5.14 Удосконалення форм організації забезпечення контролю за надходженням грошових коштів в бюджет

5.15 Удосконалення фінансово-економічного механізму контролю проходження грошових коштів бюджету через банки

5.16 Проблеми та перспективи вдосконалення фінансово-економічного механізму контролю за використанням бюджетних коштів їх розпорядниками

5.17 Удосконалення та розвиток фінансової діяльності органу Державного казначейства

5.18 Удосконалення механізму фінансового контролю та обліку за бюджетними коштами в органах Державного Казначейства

5.19 Державне Казначейство та його роль в організації виконання доходної частини Державного бюджету України

5.20 Державне Казначейство та його роль в організації видаткової частини Державного бюджету України

5.21 Удосконалення системи організації контролю в бюджетному процесі

регіону

5.22 Удосконалення системи організації контролю за складанням фінансового плану розпорядником бюджетних коштів

5.23 Аналіз і вибір шляхів удосконалення системи організації контролю за фінансовою діяльністю органу оперативного управління регіону

14.5.24 Удосконалення механізму забезпечення збору податків та інших обов'язкових платежів в регіоні

5.25 Аналіз причин і оцінка даних про факти порушення податкового законодавства в регіоні

5.26 Розробка заходів щодо поліпшення системи оподаткування суб'єктів економіки регіону

5.27 Організація бюджетного процесу та її удосконалення

5.28 Бюджетне планування в умовах переходу до ринкових відносин

5.29 Удосконалення обліку касового виконання бюджету установами банківської системи

5.30 Удосконалення системи регулювання і збалансування місцевого бюджету

5.31 Взаємовідносини між бюджетами різних рівнів та їх удосконалення.

Приклади складання змісту дипломної роботи

Приклад К.1

Тема: «Інвестиційне проектування на підприємстві»

ВСТУП

1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУВАННЯ

1.1 Місце та роль інвестиційного проекту у розвитку ринкової економіки

1.2 Класифікація інвестиційних проектів

1.3 Порядок розробки інвестиційного проекту: склад, структура та зміст

1.4 Стратегія підготовки та оцінки інвестиційного проекту

2 ДОСЛІДЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ

ПІДПРИЄМСТВА

2.1 Визначення напрямків інвестиційної політики підприємства з урахуванням реально доступних ресурсів та організаційних заходів щодо їх реалізації

2.2 Визначення чинників впливу на підготовку і реалізацію проекту

2.3 Оцінка цінності інвестиційного проекту (встановлення відмінності між ситуаціями "з проектом" та "без проекту")

2.4 Розробка інвестиційного меморандуму

2.4.1 Загальна інвестиційна ситуація в конкретній галузі економіки, на яку зорієнтований інвестиційний проект

2.4.2 Сучасний стан існуючого виробництва (фінансова оцінка діяльності підприємства)

2.4.3 Опис запропонованого проекту

2.4.4 Фінансові питання

2.4.5 Прогнозування потоків платежів

2.4.6 Аналіз чутливості та ризику проекту

3 ЕКОНОМІЧНЕ ОБґРУНТУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ НА ОСНОВІ ДИНАМІЧНИХ МЕТОДІВ

ВИСНОВКИ

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

ДОДАТКИ

Приклад К.2

Тема: «Інвестиційна стратегія підприємства на фондовому ринку»

ВСТУП

1 АНАЛІТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ОПЕРАЦІЙ З ФІНАНСОВИМИ ІНСТРУМЕНТАМИ ІНВЕСТИВАННЯ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ

1.1 Загальна характеристика фондового ринку

1.2 Правове регулювання фондового ринку

1.3 Фінансові інструменти інвестування (інструментарій фондового ринку)

1.4 Методи фундаментального аналізу

2 ДОСЛІДЖЕННЯ МОЖЛИВИХ СТРАТЕГІЧНИХ НАПРЯМКІВ ПОВЕДІНКИ ПІДПРИЄМСТВА НА ФОНДОВОМУ РИНКУ

2.1 Аналіз ринку з метою оцінки зовнішніх факторів, що формують ринкову прибутковість, безпеку й ліквідність інвестицій

2.2 Оцінка місця підприємства на ринку

2.2.1 Кількісний та якісний аналіз ресурсів та процесів їх трансформації

2.2.2 Аналіз кінцевих результатів діяльності підприємства

2.2.3 Аналіз фінансових коефіцієнтів та оцінка ступеню фінансового ризику

2.3 Прогнозування перспектив підприємства

2.4 Аналіз змін у цінах, витратах, рентабельності, кількості акцій у обігу, вартісній оцінці акцій

2.5 Аналіз причин, що можуть впливати на зниження ефективності інвестицій у цінні папери

2.6 Дослідження можливостей формування портфеля цінних паперів та «виходу» із інвестиційних проектів і продажу фондових інструментів інвестування

3 ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОЕКТНИХ РІШЕНЬ З УРАХУВАННЯМ РИЗИКУ

3.1 Оцінка внутрішньої інвестиційної вартості акцій підприємства, щорічного темпу прибутку на акцію

3.2 Визначення фактору «бета» інвестиційного портфеля

ВИСНОВКИ

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

ДОДАТКИ

Приклад К.3

Тема: «Стратегія управління фінансовими ресурсами комерційного банку»

ВСТУП

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

1.1 Загальні принципи та цілі організації управління фінансовими ресурсами банку

1.2 Вплив регулятивної функції НБУ на вибір методів управління банківськими ресурсами

1.3 Стратегія управління пасивами комерційного банку

1.3.1 Економічна характеристика та джерела формування банківських ресурсів

1.3.2 Управління власними та залученими коштами

1.3.3 Особливості управління запозиченими ресурсами

1.4 Стратегія управління активами комерційного банку

1.4.1 Основні напрямки розміщення банківських ресурсів

- 1.4.2 Управління кредитно-інвестиційним портфелем банку
- 1.5 Методи збалансованого управління фінансовими ресурсами банку
- 2 Дослідження і розробка стратегії збалансованого управління фінансовими ресурсами банку
  - 2.1 Загальна фінансово-економічна характеристика діяльності банку
  - 2.2 Аналіз структури пасивів і активів банку
    - 2.2.1 Кількісний аналіз пасивів і активів за строками та обсягами
    - 2.2.2 Класифікація пасивів і активів за рівнем чутливості до зміни відсоткової ставки
  - 2.3 Аналіз співвідношення чутливих активів і зобов'язань та оцінка рівня ризику відсоткової ставки
  - 2.4 Прогнозування швидкості і рівня зміни ринкових відсоткових ставок
  - 2.5 Розробка заходів по реструктуризації балансу комерційного банку
- 3 ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОЕКТУ З УРАХУВАННЯМ РИЗИКУ
- ВИСНОВКИ
- ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ
- ДОДАТКИ

Приклад К.4

Тема: «Оцінка якості кредитного портфеля та його впливу на стабільність комерційного банку»

ВСТУП

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

- 1.1 Сутність і роль кредитних операцій у діяльності комерційного банку
- 1.2 Основні принципи та умови формування кредитного портфеля
  - 1.2.1 Характеристика видів і принципів банківського кредитування
  - 1.2.2 Кредитний ризик і шляхи його мінімізації
  - 1.2.3 Вимоги до позичальника і забезпечення банківських кредитів
- 1.3 Методи оцінки якості кредитного портфеля
- 1.4 Методи управління дохідністю кредитних операцій

2 ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

- 2.1 Загальна фінансово-економічна характеристика діяльності банку
- 2.2 Аналіз структури кредитного портфеля банку
  - 2.2.1 Кількісний і якісний аналіз кредитів за видами, строками та рівнем доходів
  - 2.2.2 Класифікація кредитів за групами ризику
- 2.3 Аналіз структури та собівартості кредитних ресурсів банку
- 2.4 Оцінка якості та дохідності кредитного портфеля
- 2.5 Визначення резервів підвищення дохідності кредитного портфеля
- 2.6 Розробка заходів по підвищенню ефективності кредитної діяльності банку

3 ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОЕКТУ З УРАХУВАННЯМ РИЗИКУ

ВИСНОВКИ
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ
ДОДАТКИ

Приклад К.5

Тема: «Державне казначейство та шляхи вдосконалення його фінансової роботи (на регіональному рівні)»

ВСТУП

1 РОЛЬ КАЗНАЧЕЙСТВА В РЕАЛІЗАЦІЇ ФУНКЦІЇ РОЗПОРЯДНИКА ДЕРЖАВНИХ КОШТІВ

- 1.1 Державне казначейство як фінансовий орган України
- 1.2 Основні функції органів Державного казначейства
- 1.3 Завдання казначейства з касового виконання державного бюджету України
- 1.4 Роль та значення територіальних органів Державного казначейства в Україні

2 АНАЛІЗ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО ТА ЗОВНІШНЬОГО ФІНАНСОВОГО СЕРЕДОВИЩА ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОГО КАЗНАЧЕЙСТВА ЧЕРНІГІВСЬКОГО РЕГІОНУ

- 2.1 Характеристика діяльності обласного (міського) управління Державного казначейства
- 2.2 Аналіз існуючого стану об'єкту дослідження
- 2.3 Дослідження внутрішнього та зовнішнього середовища системи
- 2.4 Визначення проблем функціонування територіального органу Державного казначейства
- 2.5 Розробка напрямків вдосконалення діяльності територіальних органів Державного казначейства

3 ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАПРЯМКІВ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОБ'ЄКТА ДОСЛІДЖЕННЯ

ВИСНОВКИ
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ
ДОДАТКИ

Приклад К.6

Тема: «Підвищення ефективності фінансової діяльності страхової компанії»

ВСТУП

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕФЕКТИВНОЇ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

- 1.1 Особливості фінансово-економічної діяльності страхової організації
- 1.2 Характеристика складу доходів та видів витрат страховика

1.3 Методи оцінки ефективності фінансової діяльності страхової компанії

2 ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ ТА ВИЗНАЧЕННЯ НАПРЯМКІВ ПІДВИЩЕННЯ ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ

2.1 Загальна характеристика фінансово-економічної діяльності страховика

2.2 Аналіз структури доходів та витрат страхової компанії

2.3 Аналіз фінансової стійкості страхової компанії

2.4 Аналіз платоспроможності страховика

2.5 Оцінка ефективності фінансової діяльності страхової компанії

2.6 Розробка заходів по підвищенню ефективності фінансової діяльності

страхової компанії

3 ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАПРОПОНОВАНИХ ЗАХОДІВ З УРАХУВАННЯМ РИЗИКУ

ВИСНОВКИ

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

ДОДАТКИ

Приклад К.7

Тема: «Управління фінансовими ризиками суб'єкта господарювання» ВСТУП

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ

1.1 Ризики у фінансово-господарській діяльності суб'єктів господарювання

1.2 Формування моделей управління фінансовими ризиками суб'єкта господарювання

1.3 Методи нейтралізації фінансових ризиків в діяльності суб'єкта господарювання

2 ДОСЛІДЖЕННЯ І РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

2.1 Загальна фінансово-економічна характеристика діяльності

2.2 Ідентифікація ризиків

2.3 Аналіз і оцінка фінансових ризиків

2.3.1 Кількісна оцінка фінансових ризиків

2.3.2 Якісна оцінка фінансових ризиків

2.4 Формування стратегії нейтралізації фінансових ризиків суб'єкта господарювання

3 ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СТРАТЕГІЇ НЕЙТРАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ

ВИСНОВКИ

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

ДОДАТКИ

Зразок оформлення змісту дипломної роботи**ЗМІСТ**

ВСТУП	4
1 НАЗВА ТЕОРЕТИЧНОГО РОЗДІЛУ	6
1.1 Назва підрозділу	6
1.2 Назва підрозділу	12
1.3 Назва підрозділу	18
1.4 Назва підрозділу	24
2 НАЗВА АНАЛІТИЧНОГО РОЗДІЛУ	31
2.1 Назва підрозділу	31
2.2 Назва підрозділу	43
2.3 Назва підрозділу	51
2.4 Назва підрозділу	62
3 НАЗВА ПРОЕКТНОГО РОЗДІЛУ	70
3.1 Назва підрозділу	70
3.2 Назва підрозділу	81
ВИСНОВКИ	91
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ	96
ДОДАТКИ	99